

- для вдосконалення якості освіти адаптувати освітньо-кваліфікаційні рівні випускників ВНЗ України до європейських стандартів; проводити постійний моніторинг підготовки фахівців у вищих шляхом рейтингового оцінювання;
- передбачати фінансування на будівництво, ремонт, експлуатацію гуртожитків за рахунок створення Фонду розвитку освіти.

ПОСТОЛЕНКО Ю. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
фахівець науково-дослідної частини

БЮДЖЕТНІ МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ПОРТОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

В процесі реалізації стратегії розвитку будь-якої економічної системи, зокрема портового підприємства, важливе значення має бюджетування як інструмент ефективного використання економічних ресурсів та контролю отримання запланованих результатів. Бюджетна система повинна включати процеси формування бюджетів, структури бюджетів, відповідальність за формування і виконання бюджетів, узгодження, затвердження і контроль їх виконання. При розробці бюджетів різних рівнів необхідно керуватися принципами взаємоузгодженості та реальності реалізації.

Однак на сьогоднішній день бюджетні механізми використовуються відокремлено від стратегічного управління, оскільки поточні бюджети економічних суб'єктів, зокрема в сфері портової діяльності, слабо узгоджені з реалізацією їх стратегій. Причин такої ситуації достатньо багато. Однак ряд негативних моментів пов'язаний з формуванням та реалізацією регуляторної політики на державному рівні (Богомолова Н. І. Ефективність бюджетної політики в системі фінансової безпеки держави / Н. І. Богомолова // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation).

Державна регуляторна політика в сфері портової діяльності України має бути спрямована на підвищення рівня її життєспроможності шляхом обмеження втручання органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у діяльність портових підприємств, усунення правових адміністративних, економічних та організаційних перешкод розвитку їх господарської діяльності.

В межах державної регуляторної політики визначаються права та обов'язки підприємств портової діяльності щодо створення та ліквідації, входження та виходу з портових ринків, впровадження та

здійснення певних видів портової діяльності, контроль за безпекою та якістю портових робіт та послуг, контроль за обов'язковими платежами до бюджетів і державних цільових фондів, правила щодо обсягу та процедур подання обов'язкової звітності, регулювання цін, антимонопольне регулювання, регулювання використання трудових ресурсів тощо.

Маючи на меті здійснити оптимальний регулюючий вплив на процеси безпечного розвитку в сфері портового комплексу, державні органи мають використовувати такі важелі, які б повністю відповідали поставленим цілям економічної політики. Серед всієї сукупності важелів особливу увагу слід приділяти бюджетним.

Бюджетна політика є складовою економічної політики України, внаслідок реалізації якої можна отримати позитивні або негативні наслідки розвитку підприємницької діяльності в портовому комплексі.

Перешкодою такого розвитку є низький рівень бюджетної безпеки країни, що обумовлюють такі чинники (Лисяк Л. В. Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України: [монографія] / Л. В. Лисяк. — К.: ДННУАФУ, 2009. — 600 с.):

- недосконалість нормативно-правового забезпечення бюджетного процесу та прорахунки у бюджетному плануванні;
- падіння виробництва в основних галузях народного господарства;
- зменшення рентабельності і зростання збитковості суб'єктів господарювання;
- недостатнє або несвоечасне наповнення джерел покриття бюджетного дефіциту;
- незаконні підприємництва та угоди з валютою та валютними цінностями;
- неефективність діючої податкової системи (наявність численних необґрунтованих податкових пільг, низький рівень збирання податків тощо);
- погіршення платіжно-розрахункової дисципліни;
- фінансування конкретних бюджетних видатків без відповідних бюджетних призначень;
- непрозорість видатків державного та місцевих бюджетів;
- незаконне та неефективне використання бюджетних коштів тощо.

Інший негативний чинник, який знижує ефективність реалізації стратегічних рішень, — це недостатня увага, що приділяється бюджетуванню на рівні господарювання портових підприємств. Такі підприємства потребують достатнього обсягу економічних ресурсів, іноді досить специфічних та коштовних, для виконання стратегічного плану. Ефективний розподіл ресурсів та відповідно коштів по стратегічних потребах дозволить прискорити реалізацію стратегії підприємства. За умови обмеженого фінансування, що є характерним для більшості суб'єктів господарювання в сфері портової діяльності, підприємства не зможуть належним чином виконати етап стратегічного плану.

Невиправдано велике фінансування окремих етапів реалізації стратегії призведе до невиправданої розтрати ресурсів і знизить фінансову ефективність портового підприємства. Тому суттєве значення має оптимальний розподіл необхідних ресурсів. Іноді виникає необхідність в короткі терміни здійснити суттєвий перерозподіл ресурсів з однієї сфери діяльності портового підприємства в іншу для підтримки нових стратегічних ініціатив і пріоритетів.

Відповідно бюджетування на мікрорівні є важливим елементом системи управління портовим підприємством, за допомогою якого забезпечується необхідний рівень ефективності портового виробництва шляхом координації зусиль усіх підрозділів для отримання кінцевого результату. Бюджетування дозволяє сформувати конкурентні переваги за рахунок створення ефективної системи управління ресурсами.

Сформувати конкурентні переваги підприємств портової діяльності неможливо без чітко скоординованої й ієрархізованої системи бюджетування. Обумовлюється це вимогами концепції ефективного управління ризиками, що в умовах фінансово-економічної кризи набула особливої актуальності для сфери функціонування портового комплексу.

Таким чином, нестабільність та неефективність бюджетної складової макро- та мікрорівнів реалізації стратегії портових підприємств зумовлює негативні наслідки сучасного функціонування та перспективного розвитку національної економіки в цілому та портового комплексу, зокрема, що суттєво впливає на фінансові результати життєдіяльності підприємств портової діяльності та інших економічних суб'єктів України.

АЛЕКСЕЄВА І. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри господарського права і процесу

ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПРИКОРДОННИХ ЗОНАХ

Органи державної влади повинні всіляко підтримувати законне, інноваційне підприємництво, оскільки його становлення і розвиток — важлива умова сталого економічного зростання. Основними напрямками державної підтримки підприємництва в прикордонних регіонах є створення та розвиток інфраструктурного забезпечення малого підприємництва; надання на пільгових умовах фінансових, матеріальних, інформаційних ресурсів і технологій; дозвіл проходити процедури